

היבטים כלכליים במדיניות השקעה בחקלאות והייצור האורגני בישראל

פגישת המשך אגף אסטרטגיה,
משרד החקלאות

יעד:

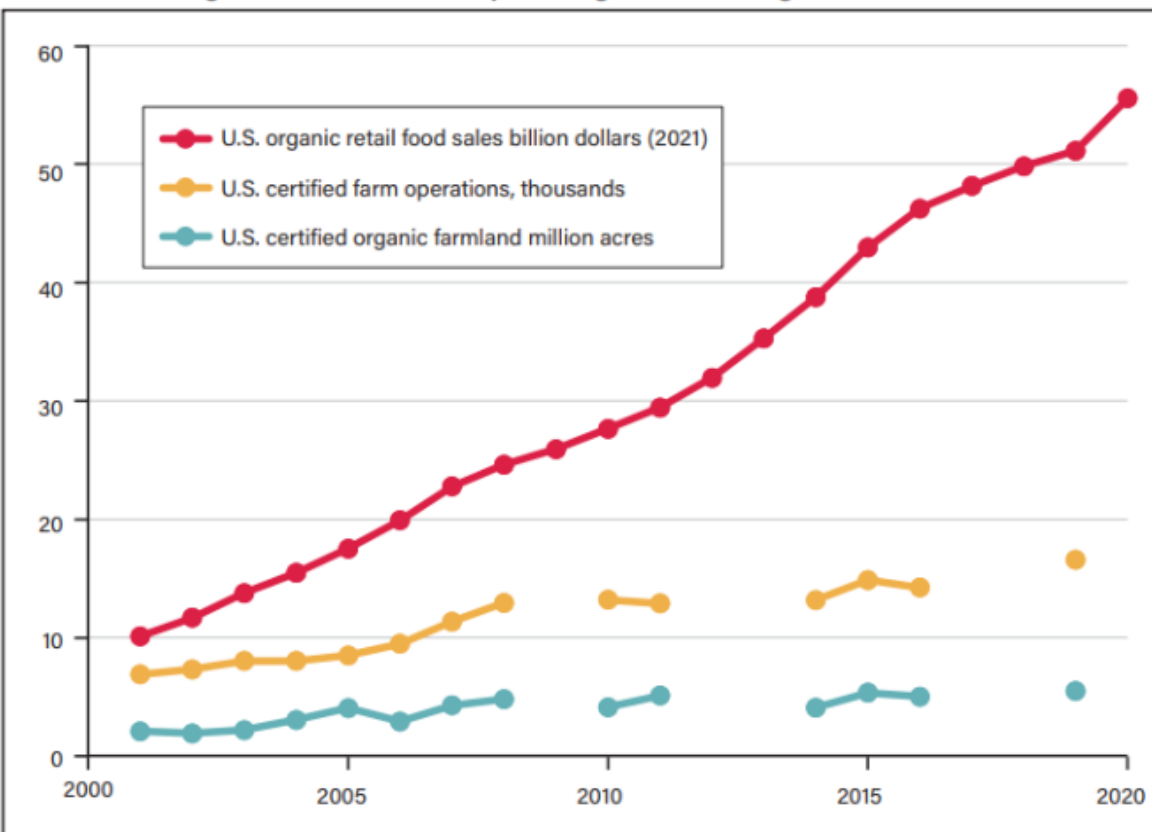
**מדינת ישראל תכריז על יעד של
10% משטחי החקלאות בישראל
במשק אורגני עד שנת 2030**

תוכן

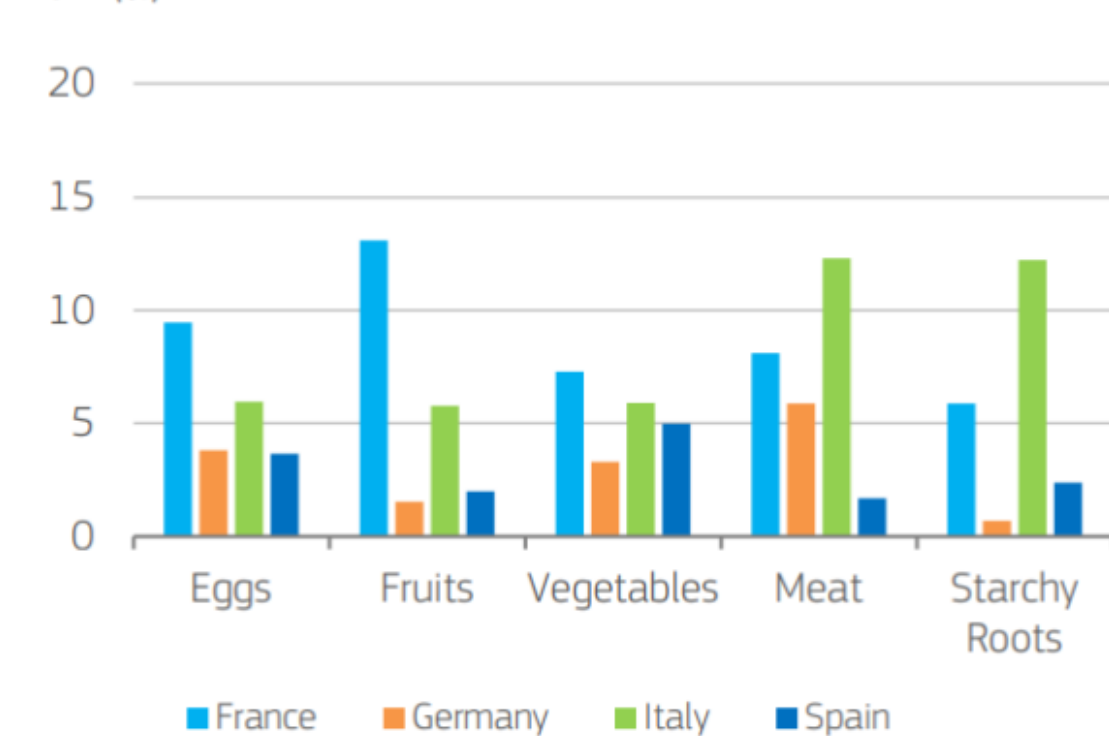
1. צמיחה בשוק האורגני העולמי
2. פערי מחירים בעולם ובארץ ויתרונות פנימיים לגודל
3. השקעה בפעילות האורגנית = תשואה כלכלית
4. אסטרטגיות אזוריות וממשלתיות לפיתוח השוק האורגני ברחבי העולם
5. הצעה למדיניות משרד החקלאות לקידום החקלאות האורגנית בישראל

Figure 1.1
Growth in U.S. organic food sales has outpaced organic farmland growth since 2000

Graph 3.3 – Growth in organic retail sales in volumes, annual growth rate 2012-2021 (%)

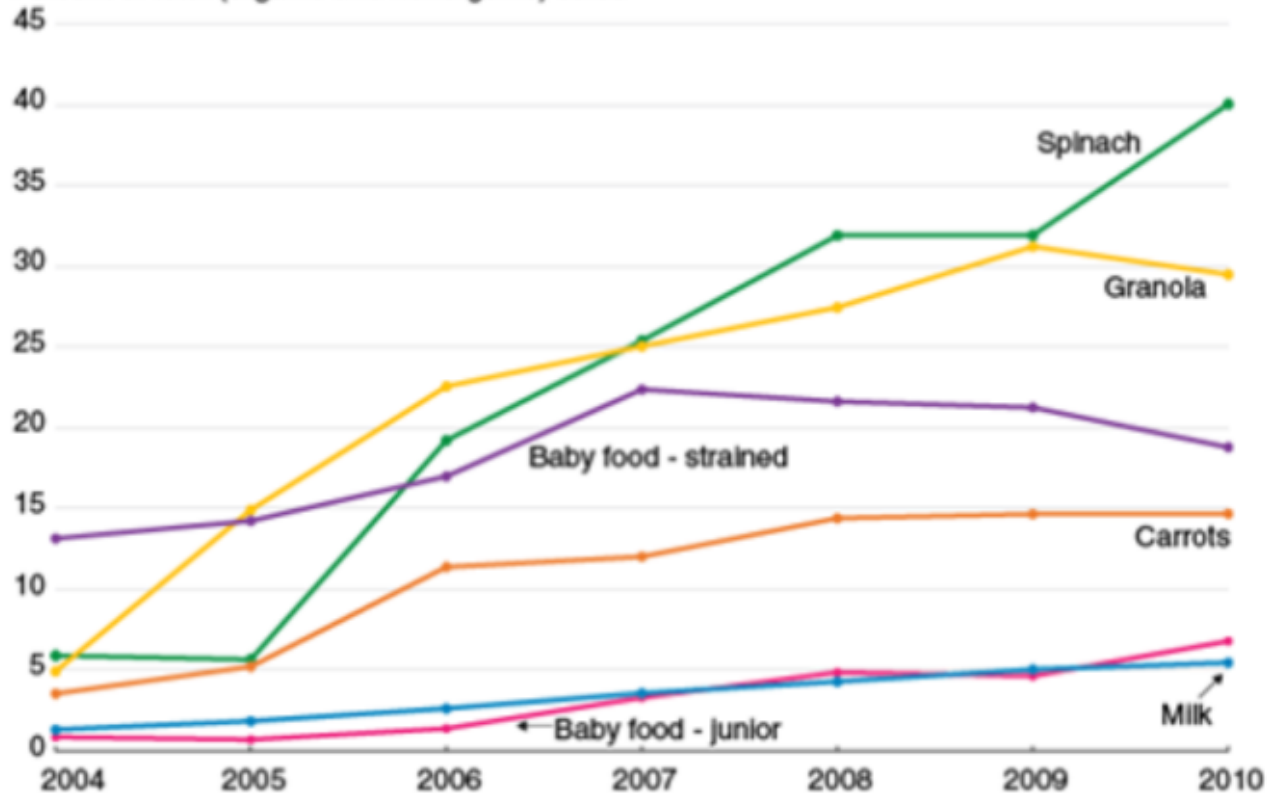
Source: Euromonitor International; Fresh Food Industry Edition 2022.

השוק האורגני העולמי

- 75 מיליון הקטר שטחים חקלאיים
- בעשור: צמיחה של 197% בשטחים, 228% במספר העוסקים
- ייצור אורגני ב-190 מדינות, רגולציה ב-76 מהן
- 2020: הסחר בשוק האורגני העולמי עלה על 120 מליארד יורו, כפול מ-2015
- בין 2023-30 השוק צפוי לגדול ב-13% בשנה
- תוצרת טרייה: 40% מהמכירות בשנת 2021

Organics' share of total product sales are rising

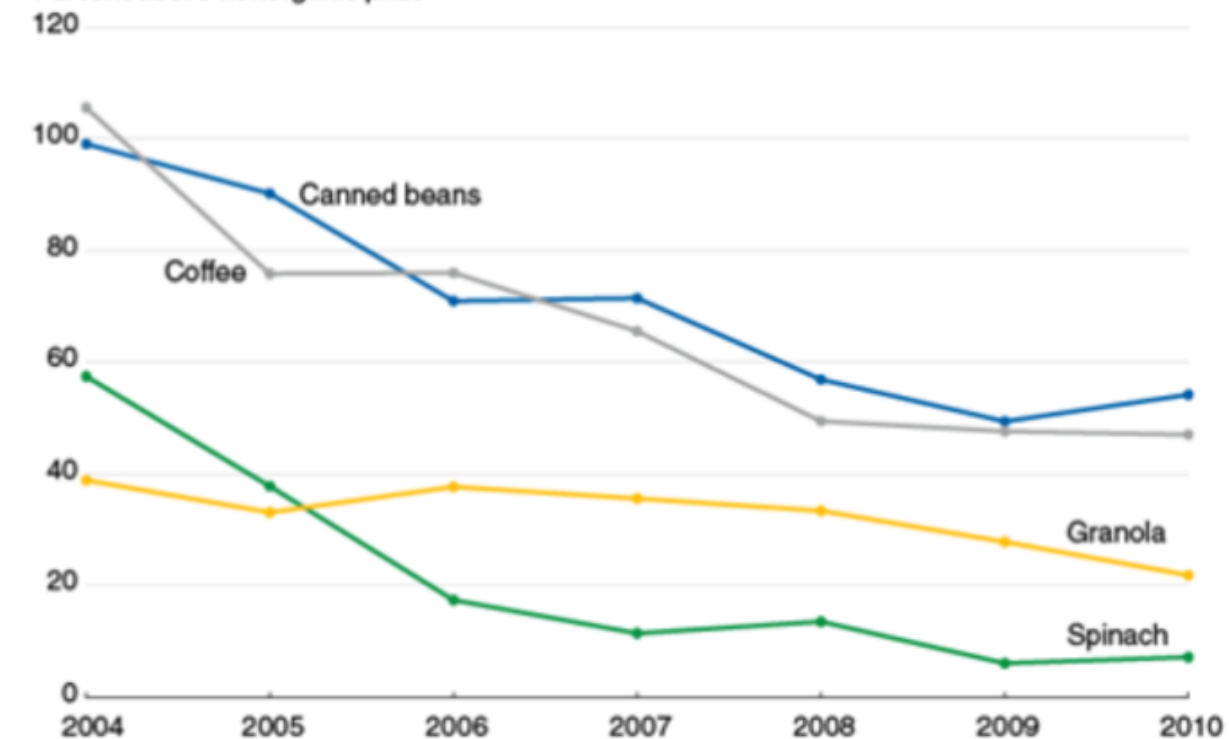
Percent of total (organic and nonorganic) sales

Source: USDA, Economic Research Service using 2004-10 Nielsen Homescan data.

Organic price premiums for only a few of the products studied have fallen over 2004-10

Percent above nonorganic price

Source: USDA, Economic Research Service using 2004-10 Nielsen Homescan data.

פערי מחירים - בעולם

- פערי מחירים בין אורגני לקונבנציונלי בתוצרת טרייה הוא הנמוך ביותר

- ארה"ב: הפרש מחירים במוצרים טריים

7-44% בטווח 2004-2010

- המוצרים בהם אחוז המכר האורגני עלה המחיר ירד בהתאמה

- 2019 אוסטרליה: הפרש מחירים 32%

פערי מחירים - בעולם

- ב-3 המדינות המובילות באירופה בנתח שוק לפי נפח של מוצרים אורגניים, הפרש מחירים נמוך ב-20% משאר מדינות האיחוד
- במדינות בהן חנויות קמעונאיות גדולות היו אקטיביות בפרסום ושיווק, הפרש מחירים נמוך יותר
- בשוודיה, המדינה הרביעית באיחוד האירופי בצריכה אורגנית לנפש, פרמיית המחיר מוערכת ב-2014 בין 16.2%-53.5%

פערי מחירים - בארץ

11 הפריטים הנמכרים ביותר כמותית, אורגני VS קונבנציונלי ברשתות השיווק

מחיר יומי ממוצע של תוצרת טרייה אורגנית וקונבנציונלית ברשתות השיווק, יוני 2023*

הפרש באחוזים	הפרש	ממוצע אורגני	ניצת הדובדבן	גרין שופרסל	קונב שופרסל	
43.17%	6.00	13.90	12.90	14.90	7.90	מלפפון
38.40%	4.93	12.83	12.90	12.75	7.90	עגבניה
46.51%	6.00	12.90	12.90	12.90	6.90	בננה
37.23%	3.50	9.40	10.90	7.90	5.90	גזר
39.18%	3.80	9.70	9.90	9.50	5.90	תפוז
23.44%	1.50	6.40	5.90	6.90	4.90	חסה
23.44%	1.50	6.40	5.90	6.90	4.90	פיטרוזליה
30.30%	3.00	9.90	9.90	9.90	6.90	בצל
37.34%	5.90	15.80	19.90	11.70	9.90	פלפל אדום
22.66%	5.80	25.60	25.90	25.30	19.80	אפרסק
40.19%	4.64	11.54	11.17	11.90	6.90	לימון
34.71%	ממוצע					
8.01%	סטיית תקן					

34.7%

*מחיר ליחידה בחסה ופיטרוזליה, שאר המחירים בקילו.

יתרונות פנימיים לגודל

ההתרחבות בהיקפי הגידול והשיווק = צמצום פערי המחיר:

1. **ירידה בהוצאות לוגיסטיקה:** שינוע קונבנציונלי - 7%, אורגני - 13%
2. **ירידה בחלק היחסי של התקורות:** בהוצאה לק"ג על שיווק, ניהול, חשבונאות, קבועות + ניצול רווחי של שטחי מדף
3. **ירידה בעלויות הגידול:** עלות יחידת חנקן אורגני פי 4 בקומפוסטים וזבלים ופי 20 בדשנים אורגניים נוזליים, לעומת דשן כימי קונבנציונלי. עלות חומרי ההדברה אורגניים פי 3 מקונבנציונליים
4. **שיפורים טכנולוגיים:** פיתוח, הוזלה, יבוא של כלים וטכנולוגיה - מיצוי ומחזור חומרי הזנה, עשביה, לכידת מזיקים, יישום קומפוסט, טיפולים לאחר קטיף, אחסון.

תכנית ההזנה האורגנית בדנמרק

הפחתת 88% פסולת בהכנת מזון

26%-50% פסולת בהגשה ושאריות מזון

ללא שינוי בעלות התכנית

יתרונות פנימיים לגודל

• תחרות

• התנהגות צרכנים: תזונה ים תיכונית (הפחתת מזון מעובד ומהחי),

עונתית, בזבוז מזון = סל קניה במחיר דומה/זוהה

לסיכום: פער מחירים ממוצע של כ-35% בין המוצר האורגני לקונבנציונלי,

כשהחלק היחסי של האורגני מתוך סך המכר של פירות וירקות רק כ-3.5%

התרחבות החקלאות האורגנית = יתרונות פנימיים וחיצוניים לגודל =

נקודת שיווי משקל חדשה ופער מחירים ממוצע 15%-20%

השקעה בפעילות האורגנית = תשואה כלכלית

- חסכון בהוצאות בריאות: ירידה בסיכון למחלות, עלייה בתפוקת עובדים, הפחתת עומס ממערכת הבריאות.

המחלקה לכלכלת מזון ומשאבים בקופנהגן, 2021: הערכת היתרונות הכלכליים של

ארוחות בראי הנחיות התזונה לבריאות ואקלים

- החיסכון בהוצאות על שירותי בריאות 1.6 מיליארד אירו בשנה.

- אימוץ מלא של התזונה יחסוך 5 מיליארד אירו בשנה.

- שיעור הארוחות שנצרכות במטבחים ציבוריים + השקעות שנתיות של כ-2.7 מיליון אירו

בהסבת הארוחות = על כל 1 אירו שהושקע כהשקעה חד-פעמית במטבחים מתקבל חסכון

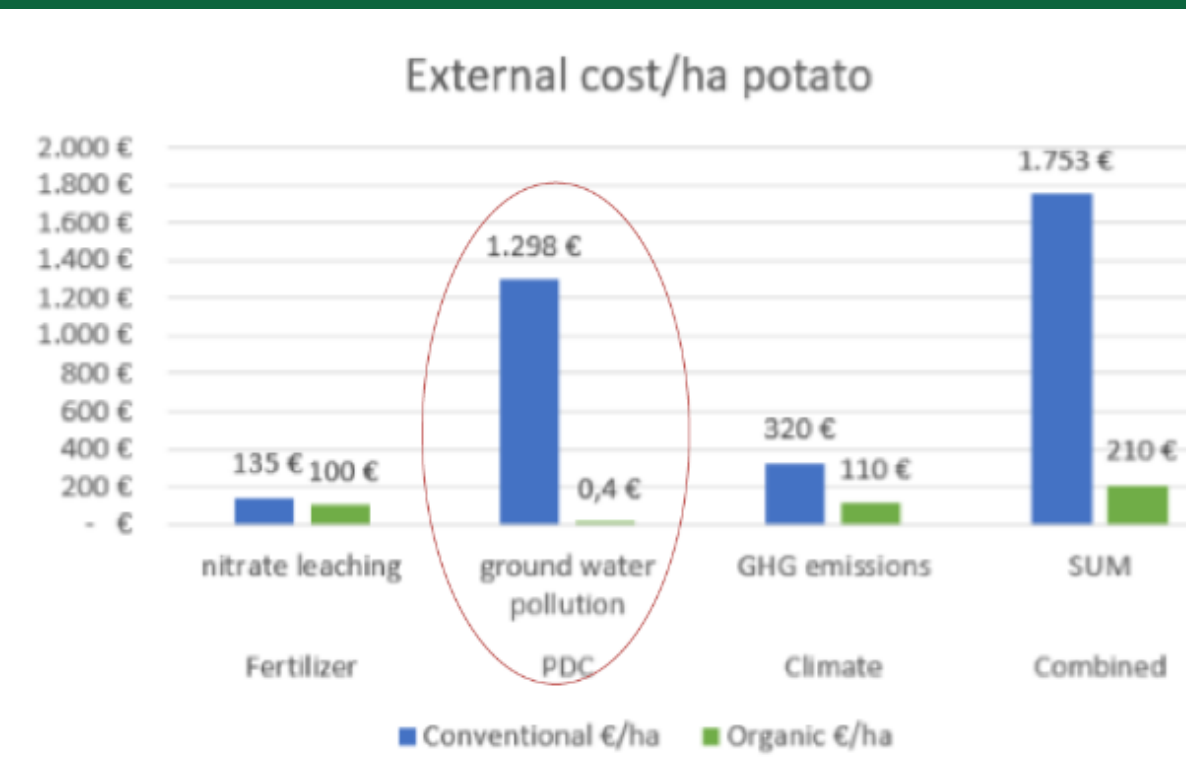
של 35 אירו בשנה בהוצאות על בריאות.

השקעה בפעילות האורגנית = תשואה כלכלית

- ישראל יוני 2023 נזק כלכלי מנזקי מזג האוויר לחקלאות כ-165 מיליון ש"ח עלייה של כ-60% ב-4 שנים.
- ארה"ב עליית הטמפרטורה גרמה להפסד 27 מליארד דולר, 19% מהפסדי ביטוח יבול 1991-2017

- צריכה פחותה של אנרגיה: בחקלאות אורגנית שימוש פחות באנרגיה = חשיפה נמוכה לעליה במחירי אנרגיה.
- חוסן למשבר הסביבתי- ביטחון כלכלי וחיסכון בביטוחים: אדמות אורגניות חסינות יותר מקונבנציונליות מפני סחיפת קרקעות במקרים של משקעים כבדים, השפעה פחותה בצורות.
- חיסכון בתקציבי הגנת הסביבה: מערכת מזון מזהמת = השקעה של המדינה בשיקום והתמודדות עם נזקים.

בגידול האורגני העלויות הסביבתיות הנלוות בגידול תפו"א (זליגת ניטרט, זיהום מי תהום, פליטות פחמן) בעלות של 12% בלבד מאלו בגידול הקונבנציונלי

חישוב העלות האמיתי True Cost Accounting

כלי מתחום הכלכלה להערכה כמותית של המחירים הכלכליים, הסביבתיים והחברתיים האמיתיים של מוצרים.

על כל מוצר הצרכן משלם 4 פעמים:

1. רכישת מזון
2. הוצאות בריאות
3. תשלום מיסים להפחתת ההשפעות השליליות של המזון
4. תשלום מיסים לסבסוד חקלאות קונבנציונלית לא מקיימת

חישוב העלות האמיתי

- בריטניה 2017: עלויות אמיתיות פי 2 ממחיר לצרכן
- ארה"ב 2021: עלויות אמיתיות פי 3 ממחיר לצרכן
- גרמניה 2023: 22 מוצרים אורגנים, עלויות נלוות נמוכות משמעותית ממוצרים קונבנציונליים

Hidden costs in 2015

UK consumer approximate spend	
Food	£86.08 billion
Fruit and vegetable juices and non-alcoholic drinks	£8.44 billion
Catering ¹	£25.62 billion ^a
Total	£120.14 billion^{b,c}

Hidden food system externality costs

Natural capital degradation	£37.35 billion
Biodiversity & ecosystem services loss	£7.8 billion
Food consumption-related health costs	£44.94 billion
Food production-related health costs	£10.59 billion
Farm support payments and regulation	£6.36 billion
Imported food	£9.29 billion
Total	£116.33 billion

	Conventional	Organic
Plant-based products	0.79€/kg	0.42€/kg
Milk / eggs	1.29€/kg	1.10€/kg
Meat	4.42€/kg	4.22€/kg

תפקיד המדינה בקיימות כלכלית המוצר האורגני

יצירת ביקוש וקיימות כלכלית לאורגני = השקעה בתוכניות הזנה ציבוריות

- המדינה: הצרכנית הגדולה של ירקות ופירות. scale up

- הוזלה כללית של מחירים ופתרון בעיות שוק קטן

- העלאת מודעות לצריכה אורגנית

- "דמוקרטיזציה של האורגני"

בקופנהגן 90% מוצרים אורגניים

בארוחות בבתי ספר

ללא שינוי בעלות תכנית ההזנה

איך?

- הגדלת החלק האורגני ללא הגדלת תקציב

- השקעת תקציב חד-פעמי בתהליך המעבר

תפקיד המדינה בקיימות כלכלית המוצר האורגני

פעולות נוספות

- קמפיינים להעלאת מודעות
- תמריצים לרשתות קמעונאיות
- שיפור שרשרת אספקת המזון
- מיסוי

Organic Action Plan for Denmark
Working together for more organics

4.0 Developing the organic business sector

New technology and new ideas are necessary for the continued growth of organics. Therefore the government supports the organic sector with resources for the development of expertise and investments in new technologies.

The government supports organic producers:

- In 2015 the government allocates more than € 1.6 million for general educational activities and skill development.
- In 2015 the government allocates almost € 5.4 million for investments in organic agricultural production.

Government supported advisory service for organic products and local green sales efforts:

- In 2015-2016 the government allocates more than € 1.3 million to the advisory service for organic products.
- In 2015-2016 the government allocates almost € 1.1 million to projects promoting local sales and development of organic products.

The government develops the organic sector:

- In 2015 the government allocates more than € 3 million to the Innovation Fund Denmark for investments in organic research.
- In 2015 the government allocates € 4 million to the green development and demonstration programme (GUDP) and the International Centre for Research in Organic Food Systems (ICROFS).
- The government contributes to solve the challenges of organic production in collaboration with universities.
- The government launches a knowledge synthesis concerning the beneficial effects of organics in society

26-28 September 2023 | Cordoba, Spain

EUROPEAN ORGANIC CONGRESS 2023

EUROPEAN ORGANIC CONGRESS

About Us Programme Registration Travel Guide Previous Editions Supporters

אסטרטגיות ממשלתיות מהעולם

- האיחוד האירופי - EU GREEN DEAL: הגדרת 25% עד 2030
- דנמרק: הזנה ציבורית, הגדלת ביקוש ותמיכה ביצוא
- שבדיה: יעד 30% מהשטחים ו-60% מהמזון הציבורי אורגני עד 2030
- גרמניה: 30% עד 2030, תמיכות לחקלאים מתמידיים, קבוצות עבודה
- אוסטרליה: 2015-2022 סבסוד של 150 מיליון אירו לחוות אורגניות
- ארצות הברית: תמיכה ב-36 חודשי הסבה, \$24 מיליון דולר

2019-2023. תמיכה מכוונת שוק.

- יפן: 2020 0.5% מהשטחים אורגנים, 25% עד 2050.

\$20 מיליון בשנה תמיכה ישירה בחקלאות סביבתית:

אורגנית כמכלול, ואז פרקטיקות ספציפיות.

Table 1. Direct Payment for Environmental Conservation Agriculture

Nationwide Measures	Payment (Yen/ha)
1 Organic farming excluding production of feed crops, buckwheat and miscellaneous cereals	120,000
2 Organic farming above 1, with high carbon storage effect	Additional 20,000 to 1. above
3 Organic farming to produce feed crops, buckwheat and miscellaneous cereals	30,000
4 Compost application	44,000
5 Cover crops	60,000
6 Living mulch	54,000 (32,000 for wheat and barley)
7 Grass coverage in orchards	50,000
8 Non-tillage sowing	30,000
9 Mid-summer drainage in paddy fields	8,000
10 Plowing after autumn harvest	8,000

Source: MAFF

מדינת ישראל תכריז על יעד של
10% משטחי החקלאות בישראל בממשק
אורגני עד שנת 2030

תכנית עבודה והקצאת משאבים

1. תמיכה כלכלית בחקלאי
2. קידום מקצועיות
3. הסרת חסמים
4. הגדלת השוק האורגני

העלות האמיתית של ייצור וצריכת מוצרים
קונבנציונלים גדולה משמעותית מפער
המחירים לצרכן מול המוצר האורגני.

ההשלכות להתמודדות עם הנזקים
הסביבתיים והבריאותיים של מערכת
המזון מתגלגלות לצרכנים וכנטל על
משרדי החקלאות, הבריאות, הרווחה
והגנת הסביבה -
ועל הדורות הבאים.

לסיכום

1. השוק האורגני העולמי בצמיחה
2. פערי המחירים בארץ נמוכים מהצפוי, וצפויים לרדת עם הגדילה בשוק.
3. השקעה בפעילות האורגנית תניב תשואה כלכלית.
4. מדינות ברחבי העולם מאמצות אסטרטגיות ומקצות משאבים לפיתוח השוק האורגני.

יחד נקדם את החקלאות האורגנית בישראל

